

Kulturdepartementet

103 33 STOCKHOLM

Yttrande över betänkandet "Låt fler forma framtiden!" (SOU 2016:5)

Eskilstuna kommun har tagit del av betänkandet "Låt fler forma framtiden!" (SOU 2016:5) och lämnar följande yttrande.

3 Om delaktighet och jämlikt inflytande

3.6.1 Nytt mål för demokratipolitiken

Eskilstuna kommun har inga invändningar emot innehållet i förslag till nytt mål för demokratipolitiken utan ser positivt på att jämlikt inflytande lyfts fram på ett tydligt sätt.

6 De politiska partierna

6.8.4 Gör en bred översyn av partistödet och ledamotsstödet

Eskilstuna kommun har inga synpunkter på utredningens förslag om en översyn av det statliga partistödet. Kommunen anser dock att det är för tidigt att göra en ny översyn av det kommunala partistödet och delar därför inte utredarens bedömning i denna del. Det nya systemet bör få gälla ytterligare någon tid innan dess att en ny översyn görs, då effekten av de lagändringar som genomfördes 2014 kan skönjas först under år 2016.

8 De förtroendevaldas villkor

8.3.2 Försök med direktval till geografiska nämnder

Eskilstuna kommun delar inte utredningens bedömning om att genomföra försök med direktval till ett begränsat antal platser i en geografisk nämnd. Kommunen anser att vikten av att kunna föra en sammanhållen politik i kommunerna, där majoritetsförhållandena i nämnderna är desamma som i kommunfullmäktigeförsamlingarna, väger tyngre än den mycket begränsade effekt på ökat demokratiskt deltagande som förslaget skulle innebära.

Eskilstuna kommun delar utredningens farhågor om en ökad risk för en motstridig politik mellan lokal och central nivå, minskad helhetssyn, ökad populism och

minskad likvärdighet och enhetlighet i den kommunala servicen om förslaget om direktval till vissa platser i nämnderna skulle genomföras.

Eskilstuna kommun tror inte heller att det här förslaget är rätt väg för att stimulera det politiska engagemanget, då det sannolikt inte kommer att intressera större grupper av väljare och knappast heller de som idag står långt ifrån politiken. En ytterligare effekt är att mindre partier och valsamverkansgrupper i kommunen löper större risk att sakna representation i nämnden om färre platser fördelas proportionellt mellan valsamverkansgrupperna. Det minskar i sin tur de partiernas möjlighet till insyn och delaktighet i det kommunala beslutsfattandet.

8.3.5 Rätt att behålla uppdrag som fullmäktigledamot trots flytt

Eskilstuna kommun tillstyrker utredningens förslag om möjligheten att behålla ett uppdrag som fullmäktigledamot trots flytt från kommunen. Kommunen delar utredningens uppfattning att det ökar möjligheten att behålla unga i politiken. Den diskussion som förs i utredningen kring vilka bedömningar som bör göras innan kommunfullmäktige fattar beslut är bra. Det är också ett bra förslag att låta uppdraget upphöra först vid nästkommande sammanträde, om inte kommunfullmäktige beslutar att ledamoten ska få behålla sitt uppdrag.

8.3.7 Kommuner och landsting ska verka för en trygg och säker miljö för förtroendevalda

Eskilstuna kommun tillstyrker förslaget om att kommunallagen ska innehålla en bestämmelse om att kommuner och landsting ska verka för att förtroendevalda ska kunna fullgöra sina uppdrag under trygga och säkra former. Frågan om förtroendevaldas trygghet och säkerhet är oerhört viktig och kommunens ansvar kan idag uppfattas olika. Den föreslagna formuleringen i kommunallagen är bra avvägd.

8.5.2 Förtroendevaldas möjlighet att vara föräldralediga eller sjukskrivna

Utredningens förslag om att skapa möjligheter för förtroendevalda på heltid och betydande del av heltid att vara föräldralediga är mycket efterlängtade i Eskilstuna kommun och i många andra kommuner och landsting. Eskilstuna kommun tillstyrker det förslaget liksom förslaget om motsvarande regler vid nedsatt arbetsförmåga på grund av sjukdom. En viktig del av förslaget är att det preciseras hur ersättare ska utses under ledigheten/frånvaron. Förslaget till lagtext är väl avvägd.

Det är också en bra och praktisk hantering att beslut om föräldraledighet ska kunna fattas av kommunfullmäktiges presidium.

11 Medborgardialog och samråd i kommuner och landsting

11.5.1 Medlemmarna ska ha förutsättningar att delta

Eskilstuna kommun har inga invändningar emot förslaget att en paragraf om att medlemmarna ska ha förutsättningar att delta och framföra sina synpunkter förs in kommunallagen. Det är positivt att fullmäktige som organ lyfts fram som ansvarig för att medlemmarna har förutsättningar att delta i politiska beslutsprocesser.

13 Medborgarförslag och folkmotion

13.5.1 Folkmotion ersätter medborgarförslag

Eskilstuna kommun välkomnar utredningens förslag om att ersätta medborgarförslag med folkmotion.

De risker som har lyfts fram i debatten har handlat om att förslaget om folkmotion inte stödjer ambitionen om jämlikt deltagande i demokratin utan återigen gynnar de som redan deltar. Arbetet med att främja ett jämlikt deltagande i demokratin kräver mer än generella insatser och ett införande av folkmotionen kommer inte per automatik att stärka det jämlika deltagandet. Däremot är en folkmotion ett bättre verktyg att arbeta med i olika grupper eftersom det bygger på att många ska enas om ett förslag och därmed kan det vara ett verktyg för ett mer jämlikt deltagande.

Folkmotionen har potential att stärka samtalet om förslagen samtidigt som det kan underlätta den formella hanteringen av förslag jämfört med dagens medborgarförslag. Det förutsätter att förslaget går hand i hand med övriga förslag om att kunna signera med e-legitimation och att namninsamlingen stöds av bra verktyg.

En risk med förändringen är att det minskar barns inflytande. Medborgarförslag kan idag lämnas av alla medlemmar i en kommun och Eskilstuna kommun har hanterat förslag inlämnade av barn. Medborgarförslagets enkelhet är samtidigt en svaghet. Det kan uppstå mycket arbete i en fråga som egentligen skulle kunna hanteras som en synpunkt. Samtidigt har enkelheten inneburit att många har kunnat lämna förslag, även små barn.

14 Ungas delaktighet och inflytande och inflytande och

14.8.1 Försöksverksamhet med sänkt rösträttsålder

Eskilstuna kommun har inga synpunkter på utredningens förslag om försöksverksamhet med sänkt rösträttsålder till 16 år genomförs vid val till kommunfullmäktige 2018 och 2022. Kommunen anser dock att det är genomförbart att införa försöksverksamheten redan till 2018 års val.

15 Delaktighet och inflytande för personer med funktionsnedsättning

15.7.2 Insatser för att öka valdeltagandet för personer med funktionsnedsättning

Utredningen gör bedömningen att det bör genomföras insatser för personer med funktionsnedsättning för att öka valdeltagandet i gruppen. Det är en rimlig bedömning. Eskilstuna kommun har genomfört ett utvecklingsarbete tillsammans med personer som har psykiska, intellektuella eller neuropsykiatriska funktionsnedsättningar för att öka valdeltagandet. Arbetet visar att det går att förbättra villkoren för delaktighet hos gruppen vilket samtidigt pekar på ett demokratiskt problem. Därför borde utredningens bedömning arbetas om till förslag om insatser som förbättrar villkoren för personer med funktionsnedsättning att vara med och forma framtiden.
